

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย หมายถึง ขั้นตอนการทำวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำวิจัยสนาม มีส่วนทำให้การศึกษาหรือการวิจัยเป็นระบบ เป็นสากล ได้รับการยอมรับในทางวิชาการ และมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังมีส่วนช่วยเพิ่มความชัดเจนและความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านมากขึ้นด้วย แต่ทั้งนี้ขั้นตอนการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยจะต้องชัดเจน เป็นระบบ ไม่สับสน และใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านจะเข้าใจได้ง่าย (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ เรื่อง “เทคนิคการเขียนงานวิจัย หรือวิทยานิพนธ์” ค้นคืนวันที่ 24 มิถุนายน 2550 จาก <http://www.wiruch.com>) การศึกษา เรื่อง “การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาตามแนวทางคุณธรรมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห ในจังหวัดอ่างทอง” ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ 6 หัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ระยะเวลาทำการวิจัย
6. แผนการดำเนินงาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาหัวข้อนี้ แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร คือ ประชาชนเป้าหมายของการศึกษารั้งนี้ทั้งหมด โดยในที่นี้หมายถึง ประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ จำนวน 9,072 คน และในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห จำนวน 2,114 คน รวมจำนวนประชากร 11,186 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เรื่อง “ท้องถิ่นทั่วไทย” ค้นคืนวันที่ 7 มิถุนายน 2550 จาก <http://www.thailocaladmin.go.th>)

1) ผู้ศึกษาไม่ต้องการใช้การประเมินความละเอียดระดับที่มากจนเกินไป เช่น 5 หรือ 6 ระดับ ซึ่งเป็นระดับที่เกินความเป็นจริง เกินความจำเป็น ผู้ตอบแบบสอบถามแยกแยะความเห็นหรือความรู้สึกของแต่ละระดับอย่างชัดเจนได้ยาก เกิดการโต้แย้งได้ง่ายที่สำคัญคือ ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์จริงและฝืนสภาพความเป็นจริง แต่ผู้ศึกษาต้องการใช้การประเมินความละเอียดที่อยู่ในระดับที่พอเหมาะที่ง่ายสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม คือ 3 ระดับ

2) ประหยัดเวลาแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

3) ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

4) ง่ายต่อผู้อ่านหรือนำผลการศึกษาวิจัยไปอ่าน

5) ทำให้ข้อมูลที่ได้รับเป็นกลุ่มก้อนชัดเจนถ้าเป็น 5 ระดับ ข้อมูลจะกระจายและเมื่อเขียนบรรยายข้อมูลจะยืดเยื้อ ซ้ำซาก เกินความจำเป็น ทำให้น่าเบื่อ ในการอ่านงานวิจัย

6) ทำให้ประหยัดเวลาและง่ายต่อการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล รวมตลอดทั้งการนำเสนอหรือเขียนบรรยายข้อมูล

7) ในทางปฏิบัติบ่อยครั้งที่เริ่มแรกได้กำหนดไว้ 5-6 ระดับ แต่หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วปรากฏว่าข้อมูลมีลักษณะกระจายไม่เป็นกลุ่มก้อน แต่ละระดับไม่มีน้ำหนักมากเพียงพอ ทำให้ในที่สุดจำเป็นต้องยุบรวมเป็น 3 ระดับ

8) มีนักวิชาการ ได้ใช้เพียง 3 ระดับอย่างแพร่หลาย และยอมรับการใช้แบบสอบถามที่เป็น 3 ระดับนี้ด้วย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ถัดดาวัลย์ รอดมณี และไพฑูรย์ ภักดี (2529: 310-311); เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายและวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2539: 377); สมชัย ศรีสุทธิยากร (2546: 15) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามทฤษฎีของเบสต์ (Best, 1977: 174) และแนวความคิดของแดเนียล (Daniel 1995: 18-19) โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุด ลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุด และนำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับที่ต้องการแบ่ง

ดังนั้น แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษารังนี้จึงประกอบขึ้นด้วยข้อคำถามหลายข้อที่สามารถใช้เป็นตัวแทน หรือตัวชี้วัดที่ครอบคลุมเนื้อหา และสาระที่ต้องการตามวัตถุประสงค์การวิจัยและขอบเขตการวิจัยได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ ยังได้เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในเรื่องปัญหา ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาตามแนวทางคุณธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบบสอบถามประกอบขึ้นด้วยข้อคำถามปิดเป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีข้อคำถามในตอนท้ายสุดด้วย

แบบสอบถามที่ใช้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ในส่วนนี้ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม

ส่วนที่สอง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาตามแนวทางคุณธรรมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห ตามแนวทางคุณธรรม 10 ด้าน ได้แก่ (1) การรักษาความลับ (2) การรู้จักข่มใจตนเอง (3) ความอดทน (4) การละความชั่ว (5) การเสียสละ (6) ความเมตตา (7) ความสามัคคี (8) ความสุจริต (9) ความเที่ยงธรรม และ (10) การส่งเสริมคนดี ในส่วนนี้ประกอบด้วย 31 ข้อคำถาม

ส่วนที่สาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาตามแนวทางคุณธรรมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห ตามแนวทางคุณธรรม 10 ด้าน ในส่วนนี้ประกอบด้วย 20 ข้อคำถาม

ส่วนที่สี่ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาตามแนวทางคุณธรรมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห ตามแนวทางคุณธรรม 10 ด้าน ในส่วนนี้ประกอบด้วย 10 ข้อคำถาม

ส่วนที่ห้า เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมแนวโน้มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห ในส่วนนี้ประกอบด้วย 4 ข้อคำถาม

2.3 การทดสอบแบบสอบถาม เมื่อสร้างข้อคำถามหรือแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างเสร็จแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบตามขั้นตอนต่อไปนี้

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือช่วยในการทำวิจัยสนาม โดยผู้ศึกษาได้สร้างหรือออกแบบสอบถามและสร้างตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้จะต้องมีความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) สำหรับขั้นตอนการทดสอบแบบสอบถามมีดังนี้

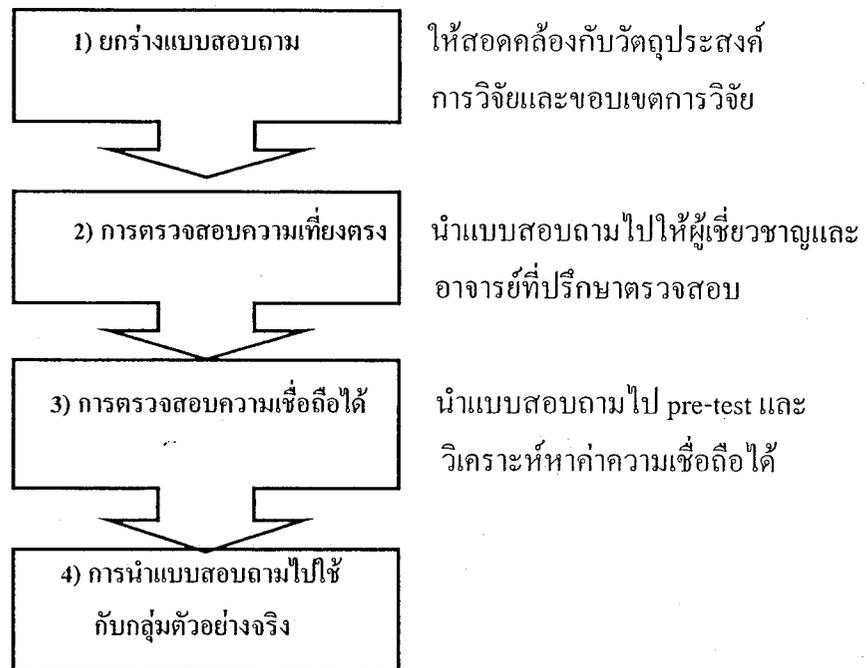
ขั้นตอนที่หนึ่ง ขกร่างแบบสอบถาม โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และขอบเขตการวิจัย

ขั้นตอนที่สอง การตรวจสอบความเที่ยงตรง เป็นลักษณะของการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสมบูรณ์ ความสอดคล้อง ตลอดจนเนื้อหาและถ้อยคำของแบบสอบถาม ให้รัดกุมและถูกต้อง ขั้นตอนนี้ดำเนินการ นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีจำนวน 2 คน คือ อาจารย์ พลเอก ศิริพันธ์ ชูปลเกล้า และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ เมื่อพบข้อบกพร่องผู้ศึกษาได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ให้สมบูรณ์และมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่สาม การตรวจสอบความเชื่อถือได้ ดำเนินการโดยผู้ศึกษานำแบบสอบถาม ที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (pre-test) เพื่อทดสอบหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ จำนวน 50 คน ต่อจากนั้น จึงเก็บ รวบรวมแบบสอบถามจำนวน 50 ชุด นั้นมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ จากสูตร หาค่า สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (L. J. Cronbach, 1951: 297-334) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ได้กำหนดค่า สัมประสิทธิ์อัลฟา ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปจึงจะถือว่าแบบสอบถามดังกล่าวน่าเชื่อถือและสามารถนำไป ใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ หลังจากนำแบบสอบถาม 50 ชุด ดังกล่าวมาวิเคราะห์ พบว่า ค่าความเชื่อถือ ได้เท่ากับ 0.842 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

ขั้นตอนที่สี่ การนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ หากพบข้อบกพร่องในขั้นตอนใด ผู้ศึกษาก็จะนำไปปรับปรุงแก้ไขจนผ่านทุกขั้นตอน

ขั้นตอนการทดสอบแบบสอบถามทั้ง 4 ขั้นตอนข้างต้นนี้ ได้สรุปไว้ในภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการทดสอบแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 รวบรวมจากเอกสาร เช่น จากตำรา หนังสือ รายงานผลการวิจัย และเอกสารต่าง ๆ รวมตลอดถึงข้อมูลที่ได้จากเครือข่ายระหว่างประเทศหรืออินเทอร์เน็ต

3.2 จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปมอบให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านแห

3.3 แจกแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม แก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ จำนวน 585 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห จำนวน 482 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,067 ชุด

3.3 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามพร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ด้วยตนเอง โดยเริ่มเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ กรกฎาคม - กันยายน 2550

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ลงรหัสข้อมูลแล้วมาทำการวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) การคำนวณค่าร้อยละ (percentage) ใช้อธิบายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

4.2 ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) หรือ S.D. ใช้อธิบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาตามแนวทางคุณธรรม ทั้ง 10 ด้าน

ทั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายค่านำหนักค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาตามแนวทางคุณธรรมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห ทั้ง 10 ด้าน ตามแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 3 ระดับ อันได้แก่ มาก ปานกลาง และน้อย ตามแนวคิดของ เบส (Best) ดังกล่าวแล้ว

4.3 การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ทั้งนี้ ได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 ท้ายสุด เป็นการนำข้อมูลมาเขียนเชิงพรรณนา (descriptive statistics) นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยาย ประกอบตาราง เพื่อให้สามารถเข้าใจผลการศึกษาค้นเจอยิ่งขึ้น

5. ระยะเวลาทำการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีระยะเวลาทำการวิจัย 8 เดือน นับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – ธันวาคม 2550

6. แผนการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงานตลอดโครงการใช้เวลา 8 เดือน ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการใช้เวลา 8 เดือน

หน่วย : เดือน

แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ (กิจกรรม)	ระยะเวลาดำเนินงาน							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. รวบรวมข้อมูลเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารเกี่ยวกับความเป็นมา สภาพทั่วไป รวมทั้งสถิติ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	→							
2. วิจัยภาคสนามเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุ และแนว ทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร การพัฒนาตามแนวทางคุณธรรมระหว่างองค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านอิฐและองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านแห			→					
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล						→		
4. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการมี ส่วนร่วมของประชาชนในบริหารการพัฒนา ตามแนวทางคุณธรรมระหว่างองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านอิฐและองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านแห ในจังหวัดอ่างทอง							→	

หมายเหตุ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มีการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
เพิ่มเติมตลอดระยะเวลาในการศึกษา